

Yeni Ülke 9 (Ek-Kas.-Ar. 1979)

M. P. PAVLOVIÇ

TÜRKİYE'DE KOMÜNİST HAREKET*

ÇEVİREN
N. AKA

1. TOPRAK SORUNU

Türkiye ağırlıklı bir biçimde bir tarım ülkesidir. Nüfusunun büyük bir çoğunluğunu köylüler oluşturur.

Örneğin Kürdistan gibi bazı bölgelerde feodal düzenin kalıntıları hâlâ varlıklarını korumakta iseler de, genellikle topraklar, devlet ve vakıf toprakları görünümü altında hukuksal olarak devlete ait bulunmakta ve fiili olarak özel toprak sahiplerinin yararlanmasına sunulmaktadır. Büyük özel toprak sahipliğinin varolmasına ve serbest devlet topraklarının bulunmasına karşın Türk köylülerinin önemli bir bölümü (%30'undan fazlası) toprağa sahip değildir ve kiracı-ırgat olarak ve kentlerde nitelsiz işçi olarak çalışmak zorundadır. Büyük bir yıkım sonucu olarak köylüler üretim araçlarından tümüyle yoksun kaldıkları için işletmelerini çalıştırma olanaklarına sahip olmamaları nedeniyle tarlalarını tefecilerin ellerine bırakmakta ya da doğrudan doğruya kadere terketmektedirler. Türk köylüsünün yıkıma uğramasındaki başlıca nedenler, iki yüz yıl süresince mültezimler aracılığıyla köylülere en acımasızca ve iflasa sürükleyici bir biçimde ödettilen son derece ağır vergi yükü olmuştur.

Yüksek mevki sahipleri, paşalar, beyler, jandarmalar, vergi tahsildarları, tahıl tüccarları, sarraflar ve tefeciler Türk köylüsünü tam

* M. Pavloviç, "Devrim Türkiyesi", (Turtsiya ve Borbe za Nyezavisimost ("Bağımsızlık Savaşımında Türkiye"), Moskova 1925) adı yazının beşinci bölümüdür.

bir yıkıma uğrattılar ve onu dayanılmayacak kadar ağır bir yaşama mahkûm ettiler, bu, köylüde mevcut duruma karşı şiddetli bir hoşnutsuzluğa ve bu durumdan kurtulmak için tutkulu bir isteğe yolaçtı.

Dünya Savaşı getirdiği bütün kötülüklerle Küçük Asya halkının durumunu son derece güçleştirdi ve halkın isyan etmesi için ortamı hazırladı. Sürekli silah altına almalar, yaşam pahalılığının son kerteye çıkması ve bu zemin üzerinde vurgunculuğun serpilip büyümesi sonucu olarak yüzbinlerce Anadolu tam bir yoksulluk durumuna düştü. Anadolu köylüsü çok yoksul bir yaşam sürdürüyordu, bazı bölgelerde açlık görülmekteydi, el sanatları sarsılmış bir durumdaydı ve sanatkarlar çalışma olanaklarından yoksun bulunmaktaydı. Rusya'ya (Kafkasya'ya ve Karadeniz kıyısına) ve Avrupa Türkiye'sine (İstanbul'a) para kazanmaya giden binlerce kişi sınırların fiili olarak kapanması sonucu yaşam araçlarından yoksun kalmışlardı.

Birinci Dünya Savaşının sonunda tüm Avrupa'da görülen şeyler, Türkiye'de de görüldü, sınıf çelişkileri keskinleşti, büyük toprak sahipleri, tüccarlar ve tefeciler daha da zenginleştiler; yoksullar tamamen yoksul düştüler.

Birçok Türk küçük-burjuva politikacıları, hatta sosyalistler, Türkiye'de büyük toprak sahiplerinin, Türk köyünde özellikle sert sınıfsal çelişkilerin bulunmadığını iddia ederler. Bu görüşlerini doğrulamak için âdet olduğu üzere Türkiye'de (özellikle Anadolu'da) büyük bir kullanılmamış serbest toprak fonu bulunduğunu ve toprak mevzuatı nedeniyle toprakların büyük bir kısmının devlete ait olduğunu ve kültür arazilerinin ancak önemsiz bir kısmının özel mülkiyet elinde bulunduğunu kanıt olarak gösterirler.

III. Enternasyonalin raporunda da Türkiye'de sosyal bir sorun olarak bir toprak sorununun kesinlikle bulunmadığı, "bu nazik sorunun, Türkiye'de komünizmin olanak verdiği anlamda çözüme kavuşturulduğu" fikrine raslamaktayız.

Kuşkusuz, Türkiye'de, büyük bir işlenmeyen toprak fonu bulunmaktadır. Tarım Bakanlığının yarı-resmî verilerine göre Suriye ve Mezopotamya dahil Asya Türkiye'sinde ekili toprakların toplam miktarı 71.000.000 dönüme ulaşmaktaydı ve tüm tarlaların %4,5'ine eşit bulunuyordu. Asya Türkiye'si'nin 1.600.000 km². —ya da 800.000 mil²— olan tüm topraklarından %50'sinin yüksek değer taşıyan topraklardan oluştuğunu gözönünde bulundurursak bu toprakların %10'undan daha azının işlendiğini görürüz. Yalnızca bu olağanüstü oransal ilişkisi Türkiye'deki toprak ilişkilerinin çok sakat bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.*

Tüm vergi yükümlülüğü, mal olarak alınan haraçlardan oluşur ve yasa-dışı tahsilatın tüm yükü köylünün omuzlarındadır. Bütün bu külfetlerin sonucu olarak Anadolu köylüsü, ilkel bir ekonomiye sahip olmakta ve saban altına aldığı alanları azaltmaktadır. Bilisiz Anadolu

* Bu veriler, RSFSC, Metkili Temsilciliğinin Türkiye Enformasyon Bürosunun 4 numaralı, 23 Aralık 1920 tarihli raporundan alınmıştır.

köylüsü, atıl kalmış olmanın sonucu olarak, yüzlerce yıl önce mevcut olan toprak işleme yöntemlerini uygulayarak tarımsal üretim alanında herhangi bir yeniliği kabul etmemektedir. Tarım makinelerinin bulunmayışı, toprağın ilkel bir biçimde işlenmesi, Türk köylüsünün emeğinin son kerte ağır koşullar altında gerçekleşmesine ve düşük verimli olmasına neden olmaktadır.

Mevcut toprak yasaları Avrupalı anlamda büyük özel mülklerin oluşmasına engel olurken, devletten kiralama koşuluyla olsa bile latifundiya tipinde geniş malikanelerin oluşmasına hiç de engel değildir; gerçekten de bunun mümkün olduğu yerlerde, Türkiye'de büyük malikanelerin, örneğin Suriye'de Şam ilinde, toprakların %60'ının büyük çiftçilere, %15'inin orta çiftçilere ve ancak %25'inin küçük çiftçilere ait olduğunu görmekteyiz. Hama kenti ve çevresindeki tüm topraklar beş büyük aileye aittir.*

Anadolu'nun birçok yerinde birçok civar köyü buyruğu altında tutan bir beye ait çok büyük topraklar bulunmaktadır. Bazı beylerin elinde 30-40 köyü bulunur. Az topraklı köylüler düşük bir ücret karşılığı beyleri hesabına çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bilisiz, ezilmiş köylüler, beylerini üstün bir varlık olarak görürler. Bu beyler, buyrukları altında silahlı birlikler bulundururlar ve kendi yörelerinde duruma fiilen egemendirler. Savaşa giden bey, tüm yöre halkını kendisiyle götürür. Bu beylerden birçoğu acımasız sömürgenlerdir, bu onlardan herhangi birinin İtilaf devletlerine ve Yunanlılara karşı duyduğu kin yüzünden kendisini bolşevik olarak göstermesine neden olabilir.

Türkiye'de toprak sorununun varlığını, hem de çok şiddetli bir biçimde kendisini gösteren varlığını yadsımanın mümkün bulunmadığı açıkça görülmektedir. Komünist Türk gazetesi *Yeni Dünya*, Anadolu'da toprak sorunu bulunmadığını düşünen herkes yanılmıştır ve yanılmaktadır demektedir.

Topraksız köylüler nüfusun %30'unu oluşturmaktadır. Köylü [Ziraat] bankası köylülere yardım etmemektedir. Topraksızların sayısı tefecilerin de faaliyetleriyle artmaktadır.

Büyük Millet Meclisi köylülerin yararına bugüne değin pek az şey yapmış ve bu alanda yarım önlemlerle yetinmiştir. Toprakların ekilmesi ile ilgili olarak yayınladığı kararname böyledir. Buna göre herkes herhangi bir boş toprağı ekmek hakkına sahiptir, bu faaliyetinde bütün gelir, toprak sahibine herhangi bir ödeme yapmaksızın kendi yararına olacaktır.

Emekçi köylü yığınlarının son derece güç olan durumu, üzerine çöken dayanılmaz yük, köylülüğün en duyarlı unsurlarında devrimci düşüncelerin benimsenmesi için bir ortam yaratmaktadır. Rusya'dan gelen komünistler, Türk köyüne de Sovyet fikirlerini taşımaktadırlar. Ama büyük köylü yığınları içinde buldukları kötü durumun biricik nedenini, yabancı boyunduruğunda, ve özellikle İtilaf devletlerinin

* Bkz: Aynı rapor.

soygun politikasında görmektedirler. Aşağıda kendisinden birkaç söz edeceğimiz Ethem ayaklanması, bolşevik düşüncelerin, büyük kütleyle köylülerden oluşan Türk ordusuna da sızmaya başladığını göstermektedir.

Köydeki sınıfsal çelişkilere kentteki çıkar çelişkileri de eklenmektedir: iflas eden sanatkarların, açlıktan ölen liman işçilerinin yanısıra bu ülkede zenginleşen vurguncular, büyük tüccarlar ve gemi sahipleri görmekteyiz.

Bir sözcük ile Dünya Savaşı, Anadolu'da da halk yığınlarının yoksulluğunun artmasına, yaşamın pahalılaşmasına neden olmuş, ekonominin yıkımını hızlandırmış, ulaşım hatlarının işe yaramaz bir durum almasına yolaçmış ve bunun yanısıra bir grup vurguncunun milyonlarca köylü, işçi ve sanatkarın yoksullaşması karşılığı olarak zenginleşmesine yardım etmiştir.

Ekonomik durumun şiddetle kötüleşmesi, Dünya Savaşı, Büyük Rus Devrimi, bütün bunlar bir arada, geri kalmış ezilmiş Anadolu köylüsünü ve küçük sanatkarı yüzyıllık uykusundan uyandırmıştır. Son yılların büyük ruhsal sarsıntısı Anadolu için boşa gitmemiştir. Bu ülkede yeni bir ruh doğmuştur. Köylülerinin sınırlarını aşan her türlü şeye karşı bir ilgi göstermeyen yüzbinlerce Türk köylüsü şimdi dünya tarihinin anaforuna sürüklenmektedirler. Türk köylüsü, küçük sanatkarı, niteliksiz işçisi siyasal sorunlar ve parti programlarıyla ilgilenmeye başlamışlardır ve emekçi yığınların en bilinçli ve en aktif elemanları ülkenin politik sorunlarına ve devlet düzenine karşı yıllar süren ilgisizliklerini bir yana bırakarak, şu ya da bu partiye girmeye başlamışlardır.

2. TÜRK BURJUVAZİSİ

Avrupa'nın başka hiçbir ülkesinde, bir yandan büyük ticaret burjuvazisinin öte yandan orta ve küçük burjuvazinin çıkarları arasındaki karşıtlık, Türkiye'de olduğu kadar sert bir nitelik taşımamaktadır.

Daha emperyalist savaştan önce gelişen ve güçlenen Türk büyük ticaret burjuvazisi, büyük ölçüde, Rumlardan, Ermenilerden ve Levantenlerden oluşmaktadır. Bu burjuvazi, Avrupalı banker ve fabrikatörlerin ajanıdır ve bunlar tarafından elde edilen gelirlerin bölüşülmesine katılma olanağına sahip olduğu için Türkiye'nin bağımsızlığının korunmasına karşı ilgisizdir. Türk büyük ticaret burjuvazisi, uluslararası sermayenin ajanı olarak çıkarlarının Türkiye'nin paylaşılmasından sonra da zarar görmeyeceğine inanmaktadır ve bu nedenle büyük ticaret burjuvazisi Türkiye'nin bir İngiliz-Fransız ya da Amerikan sömürgesi olmasına bile aldırmayarak barış antlaşmasının kısa bir süre içinde imzalanmasına çaba harcamaktadır. Sömürgen Avrupa sermayesi karşısındaki dalkavukluğunda, büyük burjuvazi Sevr antlaşmasını ve genellikle İtilafın tüm istemlerini destekleyecek kadar ileri gitmiştir.

Hürriyet ve İtilaf Partisinin çevresinde toplanan bir kısım yüksek

bürokratla bir grup oluşturan "Türk" büyük burjuvazisi, Türkiye'ye daima hammaddeleri ucuza satın alabilecekleri ve kendi fabrika ürünlerini kârlı bir şekilde sürecekleri bir pazar gözüyle bakan Avrupa ve Amerikan burjuvazisi ile bozuşmamak koşuluyla, İtilaf devletlerine İstanbul'u, İzmir'i, Adana'yı, Yafa'yı vermeye hazırdır.

Orta ve küçük Türk ticaret burjuvazisi uluslararası sermayenin Türkiye'yi kendi sömürgesi durumuna getirme çabasına karşı tümüyle farklı bir davranış içindedir. Son 15 yıl içinde ülkede kendini gösteren orta ve küçük Türk burjuvazisi, özellikle Dünya Savaşı sırasında Avrupa, Rum ve Ermeni burjuvazisinin rekabetini ortadan kaldırarak, "Türkiye'nin etnografik sınırları içinde bağımsızlığının ve bölünmezliğinin korunması" için giriştiği savaşta Türk halkının önderi olmuştur. Bu küçük ve orta burjuvazinin temsilcileri çok iyi bilmektedirler ki, Türkiye'nin bölünmesi durumunda uluslararası burjuvazinin baskısı karşısında kazanmış oldukları ekonomik durumlarından yoksun bırakılacaklar ve yerlerini Rumlar, Ermeniler, Levantenler ve uluslararası sanayi ve ticaretin öteki temsilcileri işgal edeceklerdir. Küçük ve orta Türk burjuvazisi için Türkiye'nin bağımsızlığı uğruna savaş, kendi varlıkları için savaş demektir.

Bu küçük ve orta burjuvazi, şu anda, İtilaf devletlerini destekleyen Türk büyük burjuvazisinin ateşli bir düşmanıdır ve emekçi Türk köylülerini, ucuz Avrupa fabrika mallarının Türkiye'ye ihracı sonucu olarak yıkıma uğrayan küçük sanatkârların ve şimdi İstanbul'da, Bursa'da, İzmir'de, Adana'da, Samsun'da vb. sayıları az olmayan sanayi işçilerinin şahsında kentsel sanayi işçileri yığınlarını kendi çevrelerinde birleştirmeye çabalamaktadırlar.

Ve şu olguyu kabul etmek gerekir ki, Türkiye'nin emekçi işçi-köylüleri büyük çoğunluklarıyla, Anadolu ulusal kurtuluş hareketinin yönetici ve hakimi olan bu küçük ve orta burjuvazisi ardından seve seve gitmektedirler.

3. TÜRK KOMÜNİST PARTİSİ

Bu koşulların sonucu olarak, Türkiye Komünist Partisine son kerte güç ve karmaşık bir görev düşmektedir. Bir yandan İtilaf devletleri ile savaş sözkonusu olduğu için Komünist Partisi en enerjik bir biçimde ulusal kurtuluş hareketini ve bu savaşı yöneten küçük ve orta burjuvaziyi desteklemek zorundadır, çünkü her geçen gün sömürücü Avrupa sermayesinin iktidarının devamı halkın yoksulluğunu artırmakta, üretici emekten uzaklaştırılan küçük sanatkârların ve köylülerin yoksullaşma sürecini hızlandırmakta ve talihsiz ülkeye yabancı ordular ve İtilaf devletlerinin ajanları tarafından örgütlendirilen karşı-devrimci çetelerle ardıarası kesilmeyen bir savaşın ateş çemberinden kurtulma olanağını vermemektedir.

Öte yandan küçük ve orta burjuvaziyi, İtilaf devletleri ile savaşta desteklerken Türk komünistleri burjuvaziden ayrı bağımsız bir örgüt kurmak ve kendi sancakları çevresinde sadık işçi ve savaşçılar-

dan oluşan dayanıklı kadrolar toplamak ve emekçi yığınlarının çıkarlarını III. Enternasyonalin bayrağı altında savunan bağımsız bir parti olarak varlığını sağlamak zorundadır.

Bir grup Türk komünisti, Suphi yoldaşın, Doğu Ulusları Propaganda ve Faaliyet Konseyi Başkanlık Kurulu üyesi İsmail Hakkı yoldaşın ve diğer yoldaşların önderliğinde, bu görevi yerine getirmeye çalıştılar. Bu grup çok enerjik bir biçimde çalıştı. Baku'da, Türkiye'de dağıtımı yapılan *Yeni Dünya* adında bir günlük gazete yayınlandı. Bu grup tarafından birçok broşür Türkçeye çevrildi ve kısmen yayınlandı. Bu broşürler arasında aşağıdakileri sayabiliriz: 1) Marx ve Engels'in *Komünist Manifestosu*, 2) Lenin Biyografisi, 3) RSFSC Anayasası, 4) Buharin'in *Komünizmin Alfabeti*, 5) Komünist-Bolşeviklerin Programı, 6) Emek ve Sermaye, 7) Bolşevizm Nedir? 8) Sovyet İktidarı Nedir?, 9) Türk Komünist Partisinin Programı, 10) Lenin'in Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü Hakkındaki Tezleri.

Bu broşürlerin yalnızca listesi, Suphi ve İsmail Hakkı grubunun niteliği üzerinde bir fikir vermekte ve bu grubun III. Enternasyonalin zemini üzerinde bulunduğunu göstermektedir.

Suphi, İsmail Hakkı yoldaşların ve öteki yoldaşların oluşturduğu grup kendi yandaşlarının aracılığı ile İzmit, Trabzon, Samsun, Ankara, Konya, Adana, İzmir'deki komünist hücreleri yönettiler. Bu komünist hücreler, Anadolu'da illegal faaliyetler yürütüyorlardı. Yarı-resmî Türk gazetelerinin belirttiklerine göre bu hücreler büyük ölçüde Sovyet Rusya'dan dönmüş olan savaş tutsakları tarafından yönetiliyordu. Anadolu Hükümeti, Sovyet Rusya'dan dönen savaş tutsakları karşısında son kere kuşkucu bir yaklaşımla davranıyor, bunları gözaltında bulduruyor, baskı altında tutuyor ve tutukluyordu. Komünist Partisi özellikle, yün, deri, kürk hammaddelerini işleyen işçiler arasında, bunun yanı sıra kömür madenlerinde, bakır, kurşun ve demir ocaklarında çalışan işçiler, gemi yapım tezgâhları işçileri arasında, deniz ve nehir gemileri personeli, ipek, yün, çuha mamulleri üreten, pamuk işleyen, yerli manüfaktür ve halı dokuyan, şose, toprak yol yapımında çalışan işçiler, besin sanayi işçileri, tayfalar, hamallar vb. arasında propaganda eylemleri yürütüyorlardı. Şunu da belirtmek gerekir ki, yabancı finans-kapital, İstanbul'da, Ereğli'de, İzmir'de, Adana'da, Samsun'da, sınıfsal bilincine sahip olmaya başlayan gözle görünür ve sanayi proletaryası topluluğuna yolaçan oldukça önemli sanayi merkezleri kurmuştu.

Bu proletaryanın yanı sıra, son kerte devrimci düşünceleri benimsemeye yetenekli olan bir başka unsur, şimdi tamamen yıkıma uğramış bulunan ve işsizler safına geçmiş olan küçük sanatkârlar ve ev ve el sanayii sanatkârları idi. ...

"Bolşevizm" in Türkiye'de halk yığınlarının sempatisini çekmeye başladığını bazı serüven meraklılarının eylemlerini bolşevizm maskesi ile örtmeye başlamış olmaları olgusu tanıklık etmektedir. Örneğin Türk Mahno'su rolünü oynayan ünlü Ethem, ayaklanmaya girişmesinden kısa bir süre önce *'Yeni Dünya'* muhabiriyle yaptığı bir konu-

mada aşağıdaki düşünceleri belirtmişti:

"Bolşevizm dünyayı ele geçirdi. Onu gerekli bir biçimde karşılamak ve anlarsak, devlet, her durumda mutlu bir devlet olacaktır. Bolşevizmin büyük bir yarar sağlayacağına ve geleceğimiz için verimli olacağına emin olunuz. Şimdi bolşevizm ülkeyi kurtarıyor, gelecekte ise insanca bir yaşam ve mutluluk sağlayacaktır. Ama sorun basit bir biçimde bolşevik'in ne olduğu ile sınırlanamaz, geniş bir propagandaya gerek vardır.

"Bizim için bolşevizm kurtuluştur, ancak, ülkede temel değişiklikleri meydana getirmek için, bolşevizmin ilanından önce tüm yasalardan altüst edilmesi gereklidir ve bunun gerçekleşmesi için de iyi çalışmak gereklidir."

Ethem, iddianameden anlaşıldığı gibi askerleri arasında, amaçlarına tırmanan emekçiler kapağını taşıyan *Komünist Enternasyonal* dergisini dağıtmıştır. Ethem'in ordusunun çekirdeği, Batı cephesinde Yunanlıların karşısında duran 5.000 kişiden oluşmaktaydı. Askerler ve genç subaylar, Ethem'in yanında bulunuyorlardı.

Ankara Hükümeti, Ethem'in Yunanlılara kapıldığını ve çapul ve yağmaya dayanan bir hükümet kurmaya çalıştığını ilân etmiştir. Ethem'e karşı 24. tümen, bundan sonra 4.000 süngü, 12 toptan oluşan bir müfreze ve diğer askeri birlikler harekete geçirildi. Ethem'in yandaşları, demiryolu işçilerine, grev ilân etmeleri ve ordunun Ethem'e karşı gönderilmesine engel olmaları istemiyle bir bildiriyle başvurular. Bildirinin matbaasında yayınlandığı *Yeni-Dünya* yazı işleri kurulu tutuklandı ve matbaa tahribedildi. Sonunda Ethem yenilgiye uğradı ve kaçtı.

4. RESMİ KOMÜNİST PARTİSİ "YEŞİL ELMA"

Yasa-dışı Komünist Partisinin faaliyeti Türkiye'de büyük güçlüklerle ve ağır engellerle karşılaştı. En sanayileşmiş bölgelerde bile işçi sayısının az olması, ezilmiş, karanlıkta bırakılmış köylülerin kaç milyon olurlarsa olsunlar kendi sınıfsal çıkarlarının bilincine varamamaları ve önelere çıkan çeşitli partilerin gerçek niteliklerini anlamamaları sonucu olarak, içgüdüsel bir biçimde komünizme sempati gösteren işçiler, köylüler tüm yalancıların, ikiyüzlülerin, kuzu postuna bürünmüş kurtların olmasına kolaylıkla düşmektedirler.

Resmi Türk Komünist Partisi aşağıdaki görüşleri ileri sürmektedir.

"Türk ulusu, tarihsel nedenlerle dine karşı olan bağlılığı yüzünden şu anda komünist programını tüm olarak kabul edemez. Türk ulusuna bu programdan uzun süre ve inatla söz etmek gerekmektedir."

"Bugünkü durumda komünist fikirlerin propagandası zararlı olmakla kalmamakta, ama aynı zamanda ülke için yıkıcı olmaktadır. Asker vatanın gerekli olmadığını öğrendiği zaman onu savunmaya gitmeyecektir; uluslar arasında düşmanlığın bulunamayacağını duyunca Yunanlılara karşı savaşmayacaktır. Eşitlik hakkındaki düşünceleri duy-

duğu zaman kumandanına itaat etmeye son verecektir. Bunun yanı sıra Rusya'daki devlet mekanizmasını tanımayan bizim parti seferlerimiz, Sovyet Rusya'nın devlet mekanizmasını bilmediklerinden olumlu bir şey yapacak durumda bulunmayacaklar, yalnızca ekonomik yaşamın eski temellerini bozacaklar ve ülkeyi tehlikeli bir duruma getireceklerdir. Her şeyden önce Sovyet Rusya'yı, onun ekonomik planlarını, hukuksal düzenini bilmek ve tüm askeri cepheleri tasfiye etmek gerekmektedir. Bugüne gelince ülkenin çıkarları için, kendi girişimi ile, bizim yönetim organlarımızın onayı olmaksızın hareket eden tüm ajitatörlere, propagandacılar karşı durmak zorundayız. Bolşevizmi Türkiye'ye ancak onu üst düzeyden getirecek Türkler sokabilir."

Resmi Türk Komünist Partisi bir çağırısında, "Allahın yardımıyla Türk Komünist örgütünün ensonu örgütlendiği" merasimli bir biçimde bildirildikten sonra aşağıdaki tezler geliştirilmektedir.

"İnsan toplumunda komünizmin esaslarını yerleştirmek için kanlı bir devrime ve bu kanlı devrimin doğal arkadaşı olan suiistimal ve aşırılığa başvurmanın zorunlu olduğunu ileri süren düşünceden ayrılmıyoruz. Tüm insanlığın (istisnasız) mutluluğunu, sükûnunu, gönencini sağlamak gibi yüksek bir idealin gerçekleşmesi için, bu saptanan amacın taban tabana karşıtı olan araçlara başvurmak gereklidir. Komünizmin uygun hale geldiği ülkelerde çıkan devrimler, bu ülkelerin sosyal yaşamında varolan koşulların, devrime kaçınılmaz olarak neden olan koşulların ürünü olmuştur. Yoksa komünizmin kabul ve uygulanmasının doğal araçları olmamıştır.

"Herkes bilmektedir ki, Rusya'da Avrupa demokrasisinin kurulması için kanlı devrimler bir zorunluluk durumuna gelmemiştir. Fransa'da büyük devrimde toprakların dağıtılması, malikanelerin, kiliselerin ve hatta kültür anıtlarının tahribine eşlik etmiştir. Devrimin her şeyden önce ilerici bir olgu olduğuna itiraz edebiliriz. Devrim ilerlemeye kılavuzluk eden en son ve en olağanüstü bir araçtır.

"Komünizm her şeyden önce ekonomik kolektivizmdir. Ama komünizme zora dayanan bir operasyonla mülkiyeti ortadan kaldırmak, başkasının malını parçalamak, zengin ve hali-vakti yerinde kimseleri ortadan kaldırmak gibi kaba ve korkunç bir yorum getirenler, halkın dar bencil çıkarlarına dayanan, ulusun gerçek çoğunluğunu çeşitli kurnaz spekülatif bahaneler altında haraca kesen *komünizm ve emperyalizm* yandaşlarıdır.

"Müslümanlık öğretisinin esaslarının komünizme uyup uymadığı hakkında kuşku duyarak sallantıda bulunan kimseleri bilinçli bir yarığda bulunmaya çağırıyoruz. Hergün beş kez milyonlarca müslümanı her türlü mevki ve durum farkı gözetmeksizin aynı safta bir araya getirmeye ve en büyük varlık önünde dua için ellerini kaldırmaya zorlayan, yoksulluk ve alçakgönüllülükte en yüksek ahlaki ve dinsel yasa-yı gören dinsel esaslar, en güzel ifadelerle insanların Allah karşısında tam eşitliğini ilân eden, hem ortak hazinenin (Beytülmal) hakkına, geniş bir pay ayıran, hem yoksul ve hali-vakti yerinde olmayan sınıfların tüm servetlere katılmasını kabul eden, toprak mülkiyetinin

ve vakıfların kaldırılmasına çalışan ve böylelikle sermaye yerine üretim araçları üzerinde kollektivizm kuran yöntemleri saptayan, günahlar vb. için çeşitli para cezaları koyan, gereksinme içinde olanların ve yoksulların durumlarını güvence altına almaya çalışan ve ensonu her yıl tüm hali-vakti yerinde ve varlıklı insanları, kutsal yerlere başları açık ve yalın ayak toplayan, böylelikle onları yoksul ve varlıksızlarla eşit bir duruma getiren bu dinsel esaslar, gerçekte tüm dinsel esasları toplum yaşamına uygulayan, hak eşitliğini ve kollektif yaşamı uygulayan komünizme düşman olabilir mi?

"Bizim partimiz genellikle bizzat Rusya'da da uygulanmayan ve ancak komünizm yönünde bellibaşlı yolu gösteren RKP programını bir ideal olarak kabul etmektedir. Ama bu ideallere ulaşmak için partimiz, ülkemizin özelliklerine ve sosyal koşullarına uygun olan ideal programı uygulamayı öngören taktik yöntemleri içeren genel pratik bir program hazırlamıştır."

Türkiye'de ve genellikle tüm Doğu ülkelerinde başlayan güçlü komünist hareketinden kendi partileri için yararlanmak ve iktidara daha sağlam bir biçimde el koymak arzusunda bulunan eski "İttihad ve Terakki" partisi yandaşlarından bir grup, örgüt tüzüğü ne olursa olsun Türk Komünist Partisi adını benimsemekle kalmadı, aynı zamanda, Ankara'da Komünist Partisi Merkez Komitesini kurdu.

Böylelikle eski "İttihad ve Terakki" partisi, yalnızca sahte komünist partisini kurmakla kalmadı, aynı zamanda, komünistleri Suphi ve İsmail Hakkı grubu tarafından kurulan hücrelere kaydolmak ve bunlarla ilişki ve temas kurmak için baskı yapmaya başladı. Oysa bu sahte komünist partisinin gerçek özü "Yeşil Elma" sloganı altında pantürkist ve panislamist propagandadan ibaretti.

Bu programı kaleme alan "İttihad ve Terakki" partisinin temsilcisi Dünya Savaşı sırasında İşe Nazırının yardımcısı Ali İhsan beydi.

Yeni Gün gazetesi Ali İhsan Beyi, Türk Karl Marx'ı olarak adlandırmaktadır ve bu lakaba aşağıdaki açıklamayı eklemektedir: "Ali İhsan Bey, Türk tarihinde, Karl Marx'ın dünya tarihinde yaptığını yaptı. Karl Marx'ın dünya tarihini incelediği gözlükleri Ali İhsan Bey, Türkiye tarihinin araştırılması ve incelenmesinde kullandı. Tarihi inceleyen Marx geleceğin insanlığını belirledi; Osmanlı tarihini inceleyen Ali İhsan Bey Anadolu'nun yazgısını ve geleceğini meydana çıkarmaya çalıştı."

Bundan sonra gazete aşağıda sunulan satırlarla Ali İhsan Beyin programını açıklıyordu:

"Ortaya konulduğu zaman Rusya'da bolşevizm varolmadığı halde, program komünist bir program olarak nitelendirilebilir. Ali İhsan Bey ve yoldaşları yalnızca ülkenin tarihini incelediler ve incelemelerinin sonucunda böyle bir programın ülkeyi tüm kötülüklerden kurtaracağını gördüler. Ali İhsan Bey, sermaye ve ekonomiye büyük bir özen gösterdi. Komünizmin dünyadaki kesin etkusuna inanmazlık etmezken, bunun kesin olarak karşıtını da ileri sürmüyordu. Daha doğrusunu söylemek gerekirse, sorunun böyle bir açıdan incelenmesini ya-

rarsız bir politik uğraş olarak görüyordu. Sorunun bu yanına gereksiz yere özen göstermeksizin, buna özel bir önem vermeksizin, Anadolu için bugünkü koşullara uyacak yönetsel ve siyasal bir Program hazırlamakla uğraştı. Ali İhsan Beyin görüş açısı bakımından, büyük tüccarlara ve sermaye yoğunlaşmasına izin verilmeyecekti. Özel sermayeye savaş ilân etmiyordu, ama adım adım yapılacak ulusallaştırma ile özel sermayeyi tasfiye etmek istiyordu. Böylelikle programının en göze görünür erdemi taklitçi bir niteliğe sahip olmaması olgusudur. Programın birinci taşıdığı bugünkü görünüşünden farklıydı. Program sonradan bugünkü biçimini aldı."

İttihad ve Terakki Partisinin Ankara'da kurduğu "komünist" partisinin gerçek niteliği 20 Ekim 1920 tarihinde *Yeni Dünya* gazetesinde yayınlanan "Yeşil Elma" makalesinde açıklanmaktadır. Bu makale, Ankara "komünist" partisinin liderlerinden birinin, İzmir delegesi Mahmut Esat'ın kaleminden çıkmıştı.

Bu makalede yazar aşağıdaki görüşleri geliştirmektedir:

"Çeşitli bela ve sıkıntılara göğüs geren talihsiz ülkemiz, şimdi de Kuzeyden gelen bir kar fırtınasıyla, bolşevizm ile yüzyüze bulunmaktadır. Bu olayı siyasal-ekonomik ve kısmen de toplumsal yönden incelemek durumundayız. Peki bu ideal konusuyla ilgili incelemeye hangi görüş açısından ve esastan gireceğiz? Bizim kanımıza göre ülkemizin ve ulusal idealimizin çıkarları açısından. Gerçekten de bu olay üzerinde devamlı olarak konuşuldu ve biz de konuştuk. Düşüncemizi daha tam olarak açıklayalım. İçimizden bazılarının düşüncesinin aksine, ben, Rus biçimi komünizmin, yani ulusal Rus komünizminin, daha açık söylemek gerekirse bolşevizmin kabulüne kesinlikle ve tamamen karşı olduğum kanısındayım. Çağdaş uygarlığın koşullarına uymamız gerektiği doğrudur. Bu yaşamsal bir gerekliliktir. Bu amaçla gerektiğinde sosyalizmin daha sol bir akımını, eğer böyle bir akım bulunuyorsa, kabul edebiliriz. Ama şu ya da bu ulusun kendisini çevreleyen yaşamsal koşullara uygun olarak kendisi için hazırladığı bir akım türünü kabul edemeyiz, çünkü Türkiye, Rusya değildir, Türkler de Rus değildir.

"Yabancı örnekleri körükörüne taklit etmenin sonucu olarak hiçbir ulus Türkler kadar zarar görmemiş, felaketlere katlanmamıştır.

"Bir başka ulusu yutmak isteyen her ulus, bu ulusal kendi kurumlarını ve kendi kültürünün genel şemasını zorla kabul ettirir. Bu yutma operasyonu yutulan maddenin gücüne ve sağlamlığına bağlı olarak başarı ya da başarısızlıkla sonuçlanır. Örneğin Kuzey Afrika'nın çeşitli kabile ve ırklarını ve Suriye'nin bazı milliyetlerini kendisine bağımlı kılan Arap kültürü, yüksek bir kültüre, ünlü bir tarihe ve bağımsız bir ruha sahip olan Türk ulusunu yutmayı başaramamıştır.

"Fakat Batının birçok örneklerini körükörüne taklit, Osmanlı İmparatorluğu'nun organizması üzerinde son kerte olumsuz bir etki yapmıştır. Etkisi altında, ülkemizin ruhuna uymayan 'iyi niyetli reformların' yapıldığı devrimci Fransa'nın Türkiye'ye neden olduğu zarar

büyük olmuştur.

"Rusların Karl Marx öğretisinin ilke ve temellerini ve hatta bunlardan genel karakter taşıyanları sınırlandırmak zorunda kalmış oldukları gibi, biz de Rusya'nın ve Rus ulusunun koşul ve gereksinmelerine uygun olarak geliştirilmiş bolşevizmi topraklarımıza naklede-meyiz. Daha önce Almanlar aynı taklit tehlikesiyle karşılaştılar, pro-estan öğretisini geliştiren Lüter, İncil'in ilke ve esaslarını korumakla beraber, buna Alman ulusunca en tahammül edilebilir biçimi verdi. Bugün din, Lüter'in ülkesinde, Almanların ulusal birliğini sağlamada bir araç görevini yapmakta ve ulusun güçlenmesine yardım etmek-tedir. Devletimizin varlığını ilk döneminde, müslüman şeriatının bü-tün inceliklerini son kerte iyi benimseyen devlet adamlarımız gerçe-ğin bu yanını gözden kaçırmamışlardı. Büyük Celaleddin Rumi'nin kutsal düşünceleri, Osmanlı Devletinin kurulmasından önce ortaya çıktı, ama üzümlük ifade etmek gerekir ki, bu düşünceler sonradan yaygınlaşmadılar.

"Benim görüşüme göre Türk komünizmi Türk ulusunun mutlulu-ğuna, esenliğine, ve gücünün artmasına yarayan bir araçtır.

"Ulusal kolektivizm, Türk ulusunu birleşmeye götüren yoldur.

"Marx, felsefesini açıklarken, tüm dünyayı gözönünde bulundur-du, ama milliyetçiliğin varlığını yadsımadı, yadsıyamadı.

"Milliyetçiliğin varlığını yadsıması durumunda, doğal bir olguyu yadsımış olacaktı. Farklı nitelikteki yörelerin coğrafi doğa koşul-larının varlığını, tek tek ulusların psikolojilerini, düşünme tarzlarını, yaşamsal, tarihsel koşullarını tanımak ne kadar gerekliyse, ulusların farklılıklarına ve çeşitliliklerine katlanmak o kadar gereklidir. Be-nim görüşüme göre Türk komünizmi Türk ulusunun mutluluğuna, se-lametine ve gücünün artmasına yarayan bir araçtır. Bu siper, kızıl elma-ya giden yoldur. Ruslar da Rusya için kolektivizmi böyle anladılar.

"Ruslar bu yönde hem çalışmaktalar, hem de şimdiden belli bir yol almışlardır. Kolektivizm, günümüzün bir zorunluluğudur. Bu zo-runluluk toplumun yaşamsal gereksinmelerine göre yarın başka bir biçim alabilir. Bu, yarın düzeltililebilecek, değiştirilebilecek ve sınır-lanabilecek bir programdır. Milliyetçilik değiştirilemez. Onun de-ğiştirilmesi yokolma ile birdir. Kolektivizmin gerekli yararı verebil-mesi için kesinlikle ve kaçınılmaz bir biçimde ulusal renklere bürün-mesi gereklidir. Türkçülük daima ulusal ideale ve ulusal bilince sa-hip olmalıdır, çünkü bütün programlar, bu idealin ilerlemesine hiz-met etmeli ve ona bağlı olmalıdır. Gereğince ve layık olduğu biçim-de bilmelidir ki, çağdaş olmanın en önemli olgusu varolma için reka-bet ve savaşımıdır.

"Komünizm Türkler için ideal değil bir araçtır. Türklerin ideali Türk ulusunun birliği — Kızıl Elmadır.

"Ulusal birlik, insan için biricik ve en değerli bir şeydir. Bolşev-ikler de bunun aksini iddia etmiyorlar, tersine, onlar bu düşünce-nin tam bilinçli yandaşlarıdır. Başka türlü de olamaz. Türkçülük bazılarının nedense düşündüğü gibi islama karşı değildir. Yüzyılı-

mızın bu gereği, bilime dayalı bir gerektir. Türklerin birliği, tüm panislam dünyasının desteğine ve onayına sahip olmalıdır.

"Eğer Türklerin birleşmesi boş bir düş olursa, bu panislamizm için kötü bir yazgı olacaktır. Türklerin birliği düşüncesi altında ta-çların ve hükümdarların birliğini düşünmüyoruz.

"Bugüne kadar Avrupa'da varolan ve emperyalizmle sonuçlanan siyasal ve ulusal birleşmenin tamamen karşısındayız.

"Biz, Türklerin toplumsal ve kültürel birliğini istiyoruz.

"Bütün Türk dünyası için dil, edebiyat ve tarih, eğitim ve kolekt-if sistem bakımından birlik istiyoruz.

"Kızıl elmanın yeryüzünde varlığa kavuşması gereklidir. 19. yüz-yılda insan ve yurttaş haklarının ulusal yönünü ve ulusal ilkelerini birinci plana getiren İtalyan Mazini'nin ilkesi haklıydı. Bu ilke, 19. yüzyılda şu biçim altında utkuya ulaştı:

"*Bu karanlık geceyi dağıtacak olan güneşin altın dağdan doğmasını bekliyoruz*

"*Tarih ve yaşam yenileniyor.*"

Yeşil elma sloganı altında öne sürülen bu programın özü işte böyleydi. Sözkonusu slogan, bazan "altın", hatta halk yığınlarının devrimci eğilimlerini okşamak için "kızıl" elma olarak da ifade edil-mektedir.

Bu programdan, son zamanlarda çeşitli adların arkasında gizle-nen bazı İttihad ve Terakki Partisi üyelerinin, şimdi yeşil elma ilke-lerini savunan Ankara komünist partisini kurmak, Türk toplumunun yöneticileri olarak eski durumlarını yeniden elde etmek için çaba göstermektedirler. Bunun için komünizmi, jön-türk partisinin eski idealine ulaşmak, yani pantürkizm ve panislamizm* için bir araç ve köprü olarak yararlanmak istediklerini görmekteyiz.

Komünizm, bu partinin elinde, emperyalist hırsın üstüne çekil-

* Panislamizm, gerek islamın yayılmasını önlemeyi, gerek tüm Doğu ulus-larını, özellikle müslümanları köleleştirmeye çalışan hristiyan dünyasına karşı başarılı savaşlar vermek üzere, tüm müslüman milliyetlerinin din bayrağı altın-da birleşmelerini esas kabul eder. 1896'da ölen Afganlı Cemalettin Afgani'yi ku-rucusu olarak kabul etmek yeterli olur. Afgani, panislamizmi müslümanlar ara-sında otoritesini pekiştirme aracı olarak gören Abdülhamid'in özel himayesinden yararlanmıştı.

Türk toplumsal düşüncesinin bir başka akımı olan pantürkizm, bütün Türk, ya da turan milliyetlerini, yani Tatarları, Kırgızları, Yakutları ve Türkleri soy-larının birliği yüzünden birleşmesini esas kabul etmektedir. Pantürkizme gönül veren bazı kimselerin düşüncesine göre Türk dünyası, tüm Küçük Asya'yı Balkan-ları, Kırım'ı, Kafkasya'yı, Dağıstan'ı, Buhara'yı, Hive'yi, Azerbeycan'ı vb. ku-caklayacak ve şimdiden 80 milyondan fazla Türkü kapsayacaktır. Ne olursa olsun, Rusya, Fransa, İngiltere'nin tam bir bozguna uğramaları Türkleri kesin görüldüğü bir sırada, müttefikler karşısında, büyük Alman yengileri döneminde birçok Türk politikacısı, panislam ve ve pantürk düşlerin yakında gerçekleş-eceğini sandılar. O zaman hemen hemen tüm Kafkasya'yı sınırları içine katmayı başaracaklarını ve Hindistan'ın, Afganistan'ın, Buhara'nın, ve öteki islam ülke-lerinin tüm müslüman halklarını Türkiye'nin tam bir manevi, önemli ölçüde de maddi bir protektorası altına alacaklarına tamamen inandılar.

miş bir şaldan ibarettir, bu yeni partinin liderleri ne olur ne olmaz diye Avrupa emperyalizmine hücum etmiyorlardı.

Halk yığınlarının gözünde üyelerinin saygınlığını yükseltmek için *Yeni Gün* gazetesi komünizmi sayfalarında kendi anlayışına göre propaganda ederken, öte yandan Talat Paşa'nın III. Enternasyonal çevrelerindeki etkisi hakkında yazılar yazmakta ve III. Enternasyonalin jön-türk partisinin dünkü liderine tüm Doğu politikasının yönetimini emanet ettiği güvencesini vermektedir.

Şunu da belirtelim ki, sözkonusu *Yeni Gün* gazetesinin sahip ve başyazarı ve bu gazetenin matbaasının sahibi, resmi Ankara "Komünist" Partisinin kurucu ve liderlerinden biri olan Yunus Nadi Beydir. Böylelikle *Yeni Gün* gazetesinde yayınlanan pantürkist ve panislamist makalelerin sorumluluğu, önemli bir ölçüde, resmi Ankara Komünist Partisine düşmektedir.

III. Enternasyonal, doğal olarak, "Yeşil Elma" programını savunan partiyi desteklemedi ve yalnız, II. Kongrede ülkeleri için kabul edilmiş olan ve tüm gerici milliyetçi-burjuva akımları, bunlar arasında panislamizmi ve pantürkizmi mahkûm eden III. Enternasyonalin temel ilkelerini sözleri ve eylemleriyle yaşama geçiren komünist partisini aile üyeliğine kabul etti.

5. TÜRK KOMÜNİSTLERİNİN ÖLDÜRÜLMESİ

Türk Komünist Partisi üyesi ve aynı partinin yabancı ülkeler bürosu üyesi Cevad yoldaştan, Suphi ve arkadaşlarının acı ölüm haberini aldığım zaman daha önceki bölüm yazılmış bulunuyordu. İnanmak istemediğim söylentiler doğrulandı. Yoldaşlarımız, Türk burjuvazisinin kendilerine karşı harekete geçirdiği bağnaz kalabalıkların ve kiralık cellatlarının taşlarıyla ezilerek, işkence görerek, darbeleri altında yaralar alarak zamansız öldüler. Cevad yoldaş, bu korkunç olay hakkında Türkiye'nin egemen sınıflarının bu yeni cinayeti hakkında şunları yazmaktadır.

"Aziz Yoldaşımız Pavloviç'e
Aziz Yoldaş Pavloviç

Baku, 2 Nisan 1925

"Size, Suphi yoldaş, 4 Merkez Komitesi üyesi ve diğer 12 komünist yoldaşın kurbanı olduğu büyük felaket konusunda ciddi olarak söz etmek zorundayım. Bu yoldaşlarımız canavarca öldürüldüler ve 28 Ocakta Trabzon dolaylarında denizde boğuldular.

"Kaybolan yoldaşlarımızın yazgısı hakkında iki ay süreyle hiçbir haber alamıyorduk, ama sonradan onların Trabzon burjuvazisi tarafından satın alınmış cellatların darbeleri altında öldükleri anlaşıldı.

"Daha Erzurum'da yoldaşlarımıza karşı düşmanca gösteriler başlamıştı.

"Halka şöyle diyorlardı: Rusya'dan gelen komünistler bolşeviklerdir. Onlar tüm mağazaları kapatmak niyetiyle geldiler. Kimse ne

bir şey satın almak, ne bir şey satmak hakkına sahip olamayacaktır. Sonra aramalara başlanılacaktır. Bütün mallar ve paralar istimlak edilecektir. Dinsiz komünistler tüm Allaha inananları hapse atacaklardır."

"Kışkırtıcılar, din, mülkiyet, ticaret, bolşevikler tarafından yasak edilen şeylerdir diyorlardı.

"Göstericiler arasında burjuvazi tarafından satın alınmış ve polisçe komünistlere karşı saldırtılmış karanlık kimseler vardı. Bunlar yoldaşlarımıza saldırıyorlar, onlara taş fırlatıyorlar ve parçalamak istiyorlardı. Yoldaşlarımızı kimse ekmek ve atlarına yem satmak istemiyordu. Hükümet bolşeviklerin koruyucusu rolünü takınmaya çalışıyordu.

"Komünistleri korumak için hükümet tarafından önlemler alındığı doğru değildir. Güvenilir kaynaklardan biliyoruz ki, bizzat polis, mağazaların kapatılmasını buyurmuş ve korumasız yoldaşlarımıza taş fırlatılması için kalabalığı kışkırtmıştır. Yoldaşlarımız dört ya da beş kente ve kasabada, bu işkenceye uğramışlardır. Ama yoldaşlarımız Trabzon'da özellikle canavarca bir tenkile maruz kaldılar. Buraya gelişlerinden hemen sonra kendileriyle birlikte yürüyen kışkırtılmış kalabalığın öfkeli çılgınlıkları ve hakaretleri altında limana götürüldüler. Burada üstlerini aradılar ve üzerlerinde bulunan birkaç tabancayı zorla aldılar. Bundan sonra zorla bir motorlu kayığa bindirildiler, kayık derhal iskeleden ayrıldı. Bunu bir başka kayık izliyordu. Burada silahlı kimseler bulunuyordu. Yoldaşlarımızı birbirlerine bağladılar, bıçakladılar, denizde boğdular.

"Ertesi gün iki kayık Trabzon limanında duruyordu, tayfalar ilgi gösteren herkese Türk bolşeviklerinin denizin dibine gönderildiklerini anlatıyorlardı.

"RSFSC'yi temsilcisi, yoldaşlarımızı karşılamaya niyet ettiği zaman, yerel yönetici, ona, aksi durumda kalabalık tarafından parçalanacağı tehdidi ile evinde kalmasını buyurdu.

"Aslına bakılırsa Rus temsilcisi bu tehdidi telsizle Moskova ve Ankara'ya bildirdi ve yoldaşlarımızın cellatlar elinde kalmaması için enerjik girişimlerde bulundu. Üzülerek ifade etmek gerekir ki RSFSC temsilcisi olarak o dönemde Trabzon'da yeterli derecede enerjik bir kişi bulunmamaktaydı.

"Yerinde bütün olaylar ve ayrıntıları herkes tarafından bilinmektedir. Herkes kimlerin kayıkta bulunduğunu biliyor, herkese kapitanların tayfaların adlarını herkes biliyor. Bunun yanısıra her şeyin belediye başkanı ve ulusal savunma derneği başkanlık kurulu tarafından hazırlanıldığı söyleniliyor. Burada bu sorunun ortaya atılması için şimdiye kadar bir karar alınmadı, ama daha fazla susmanın olanak dışı bulunduğu açık.

"En iyi, en cesur yoldaşlarımızdan 16 ya da 17'sini yitirdik. Onlarla dayanışma içinde bulunduğunuzu ifade etmeli ve cellatlarının cezalandırılmasını istemelisiniz.

"Trabzon'da, oraya gelecek olan tüm Türk komünistlerinin öldü-

rülmesi için karar verildi.

"Barbarca cinayetlerinin cezasız kalacağını bilen Anadolu burjuvazisi, komünistleri acımasızca ezmeye devam edecektir.

"Aziz yoldaş bu sorunu ele alacağınızı ve cellatların elinde ölen en iyi yoldaşlarımızın anılarını savunmayı üstleneceğinizi umuyorum.

Komünist selamlar ve saygılarla

A. Cevat

(Türk Komünist Partisi M.K. Dış Ülkeler Bürosu üyesi)

Bu mektuba, yalnızca, içeriğinin aziz yoldaşlarımızın acı ölümleri hakkında aldığım öteki bilgilere tamamen uygun düştüğünü ekleyebilirim.

Bundan başka, Suphi'nin ve ona eşlik eden yoldaşlarının canavarca öldürülmesinden iki hafta sonra, Sovyet Rusya'dan Anadolu'ya gelen ve Suphi gibi suda boğulan Nedim Agah'ın aynı felaket başına geldi.

Bu korkunç kırımın sistemleştirildiği ve Türk burjuvazisinin komünistlere karşı savaşımının yöntemi haline geldiği açıkça görülmektedir.

Suphi yoldaş, yolundan şaşmayan bir marksist ve Türkiye işçilerinin seçkin bir devrimcisiydi. Onun girişimiyle ve Marx'ın [ve Engels'in] *Komünist Mnifesto'su*, *Marx'ın Biyografisi* ve *Buharin'in Komünizmin Alfabetesi* Türkçeye çevrildi.

Suphi yoldaş üstün bir hitabet ve edebiyat yeteneğine ve çok büyük örgütleme ustalıklarına sahipti. Suphi yoldaş ülkesinde kendisini ağır sınavların beklediğini biliyordu, ama bu, ne onu, ne de onun kahraman yoldaşlarını alıkoyamadı.

Suphi yoldaş yolundan şaşmayan bir komünist, Türk kapitalistlerinin ve büyük toprak sahiplerinin ve sahte Ankara Komünist Partisinin uzlaşmaz bir karşıtı idi. Bu partinin faaliyet ve programını, demeçlerinde tekrar tekrar ortaya koydu ve bunların yerine II. Kongrede kabul edilen III. Enternasyonal tezini Anadolu'nun Avrupa emperyalizmine karşı verdiği kurtuluş savaşına sıkı sıkıya bağladı ve faal bir işçi olarak bu savaşa elinden gelen yardımı yaptı.

Ama Suphi yoldaşın Türk devrimci-ulusal hareketi karşısındaki bu üstün hizmetleri de, aktif burjuvazi gözünde onu temize çıkarmadı. Aksine Komünist partisinin düşmanları, Suphi yoldaşın eylemlerindeki bu yanı özenle sakladılar ve komşu ülkelerin sürekli saldırılarıyla yorgun düşmüş Türk halk yığınları arasında Suphi ve yoldaşlarının, güya Ermenilerin, Yunanlıların ajanları oldukları, ülke içinde anlaşmazlıklar çıkarmak, dini ezme yoluyla sonunda Türkiye'yi zayıflatmak ve onun yüzyıllık düşmanı tarafından parçalanmasına terketmek için satın alındıkları hakkında iftira dolu söylentiler yayıyorlardı.

Türk kapitalistleri, vurguncuları, beyleri sevinebilirler. Suphi yoldaş ve onunla birlikte gelen fıkırdaşları öldüler. İşçi-köylü yığınlarına bağlı yiğit insanlar bakımından yoksul olan Türkiye gibi bir ül-

kede, Suphi ve yoldaşları gibi halkın davası için savaşanların ölmesi, komünist hareket için büyük bir darbedir. Ama bizim aziz yoldaşlarımızı işkence ile öldüren cellatların sevinci uzun sürmeyecektir. Bizim ölü yoldaşlarımızın kemiklerinden yakında işçi-köylü yığınları görünümünde korkunç bir intikamcı doğacaktır. Bu yığınlar Türkiye'de de yeni yaşama katılmakta ve şimdilik küçük gruplar halinde kahramanların etrafında toplanmakta, ellerinde çekiçleri, boyunduruğu altında bütün burjuva dünyasında ve özellikle Türkiye'de halk yığınlarının inlediği ekonomik köleliğin zincirlerini parçalamaya çaba göstermektedirler.

Unutulmaz aziz yoldaşlarımıza, komünist ideale bağlılıklarını canlandıran kanlarına ebedi saygı. Yoldaşlarımızı yaşarken karalamaya yeltenen, ölümlerinden sonra azap çekmiş cesetlerine taş atanların tümüne lanet; Uluslararası komünist partisi, özellikle Rus, Azerbaycan ve Türk komünist partileri Suphi'nin adını hiçbir zaman unutmayacaktır, ve ben umuyorum ki, yakında ona ve öldürülen arkadaşlarına, Baku'da, Doğu Ulusları Kongresinin ilk olarak toplandığı Suphi'nin Rus ve Azerbaycanlı yoldaşlarıyla vedalaştıktan sonra azap dolu yoluna çıktığı bu kerette, bir anıt yükselecektir.

Doğuda eski bir inanç vardır. Buna göre bir evliyanın ölümü bütün insanlığı günahlarından arındırabilir, onu ıstırap ve ölümden kurtarabilir.

Komünist ideali için savaşan kutsal savaşımızın ölümü, başlayan dev mücadelenin, günahların kefareti ödettirici ilk kurbanı olsun ve, uyanan Türk halk yığınlarının sınıfsal bilincinin derinleşmesine yardım ederek, yüzyıllık köle sahiplerine, beylere büyük toprak sahiplerine ve kapitalistlere duyulan kin hissini şiddetlendirerek, ilk ve en büyük Türk komünistin yolu üzerinde yürüyen binlerce korkusuz savaşçıyı doğursun ve böylelikle bunlar ölümle ölümlü yenerek, ne sömürücülerin, vurguncuların, sahte sofuların ve yobazların, ne de kendi çıkarıcı ve canice amaçları için aldatılan karanlık kalabalıkların bulunmadığı yeni bir yaşamı kursunlar.

RSFSC'nin iç ve dış politikasını yöneten Rus Komünist Partisi, Sovyet Rusya ile dostluk anlaşması imza eden ve bizim Dışişleri Komiserliğimize dünya emperyalizmi ve kapitalizmi karşısındaki tutumunu bir nota ile belirten Kemal Hükümetinin Suphi yoldaş ve savaşım arkadaşlarının zamansız ölümlerinin devrimci Doğuya ve tüm dünyaya ne ağır bir darbe olduğunu bildiğini ve safdilce ve açıkça, kimseden saklanmadan Sovyet Rusya'dan vatanlarına, RSFSC'nin müttefiki yeni Türkiye'ye dönen yoldaşlara el kaldıran gaddar canileri şiddetle cezalandıracağını ummak ister.

Die Kommunistische Internationale
Organ des Exekutivkomitees der kommunistischen Internationale
N° 17 1921

Die kommunistische Bewegung in der Türkei.

Die Agrarfrage.

Die Türkei ist in erster Linie ein Agrarland. Die überwiegende Mehrheit der Bevölkerung besteht aus Bauern.

Obgleich in einigen Gebieten, wie z. B. in Kurdistan, noch Reste der früheren Feudalordnung erhalten sind, gehört das Land juristisch in Gestalt von Staats- und Wakufländereien im allgemeinen dem Staat und wird faktisch ausgenutzt von Privatgrundbesitzern. Obgleich ein privater Großgrundbesitz fehlt und freie Staatsländereien vorhanden sind, hat ein bedeutender Teil der türkischen Bauern, über 30 Prozent, keinen eigenen Grundbesitz und ist genötigt, als Pächter, Ackerknechte und städtische Arbeiter oder Tagelöhner zu arbeiten. Infolge äußerster Verelendung sind die Bauern genötigt, ihre Grundstücke Wucherern zu überlassen oder gar dem Schicksal preiszugeben, da sie infolge des völligen Mangels an Produktionsmitteln nicht die Möglichkeit haben, ihre Wirtschaft fortzuführen. Der Hauptgrund der Verelendung der türkischen Bauern ist die übermäßig schwere Steuerlast, die seit Jahrhunderten in schonungslosester und zerstörendster Weise im Wege der Steuerpacht von den Bauern eingetrieben wird.

Würdenträger, Paschas, Beggs, Gendarmen, Steuereinnehmer, Kornaufkäufer, Wechsler und Wucherer haben die türkische Bauernschaft vollkommen zugrunde gerichtet und ihr die Existenz so unerträglich schwer gemacht, daß bei der Bauernschaft bittere Unzufriedenheit mit der gegenwärtigen Lage und das leidenschaftliche Verlangen nach einem Ausweg herrscht.

Die türkische Bourgeoisie.

In keinem Lande Europas ist der Interessengeoisie einerseits und der Mittel- und Kleinbourgeoisie andererseits so scharf ausgeprägt wie in der Türkei.

Helden der 2. Internationale, die Herren Henderson, Mac Donald, Huysmans usw. ein Manifest an das Proletariat aller Länder mit der Aufforderung, auf die Gewaltmethoden des Kampfes und der Diktatur zu verzichten, für die Ideale des „demokratischen Sozialismus“ zu kämpfen und die Schaffung einer „Wirtschaftsdemokratie“ nicht durch gewaltsame Methoden zu behindern.

In Wirklichkeit bedeutet diese Aufforderung: „Tragt weiter ergeben die Ketten der kapitalistischen Kriegskaste und begnügt euch mit den Brosamen vom Tische eurer Herren.“

Und wenn der neue Krieg ausbricht, werden die Herren Henderson und Co. im abermaligen Taumel patriotischer Gefühle euch wieder zur Verteidigung des „teuren Vaterlandes“ gegen den Ueberfall der „Barbaren“ aufrufen.“

Was auch weiter geschehen mag, die Führer der gelben Lakaieninternationale werden über ihre Liebedienerei für die Bourgeoisie nicht hinausgehen, denn jeder gewaltsame Umsturz würde das Prinzip des „wirtschaftlichen Sozialismus“ verletzen und vor allen Dingen die Interessen der Kapitalisten und damit auch ihren eigenen Vorteil schwer schädigen.

Aber die Arbeiterklasse, belehrt durch die bittere Erfahrung des vierjährigen Krieges, wird sich diesmal nicht mehr durch die süßen Tiraden des Sozialchauvinismus betrügen lassen.

In diesen Tagen der größten Weltkatastrophe, wo die Spuren des Verbrechens von gestern noch frisch sind, wo Millionen von Arbeitern, getrieben von Not und Hunger, die Rettung in ununterbrochener Streiks suchen, wo der Kampf ums Brot sich unabwendbar in einen Kampf um die Macht verwandelt, wo der unerhörte wirtschaftliche Zerfall immer neue Proletariermassen dem Hungertode in die Arme treibt, — in dieser Zeit kann es das revolutionäre Proletariat nicht zulassen, daß seine Regierungen eine neue Metzerei im Interesse der Finanzoligarchie herbeiführen. Ueber die Köpfe seiner gelben Führer hinweg ist das Proletariat genötigt, einen Verzweilungskampf um die einfache, physische Existenz zu führen, die ohne die proletarische Diktatur von niemandem und durch nichts gesichert werden kann. Der Kampf ums Brot wird sich unvermeidlich in einen Kampf um die Diktatur verwandeln, und nur die proletarische Diktatur wird imstande sein, dem unerhörten Elend der Arbeiterklasse ein Ende zu machen und dem kriegerischen Imperialismus sowie den verbrecherischen Machenschaften der Trustbourgeoisie ein für allemal den Todesstoß zu versetzen.

A. Sultan-Sade.

Die türkische Handels-großbourgeoisie, die gerade vor dem imperialistischen Kriege emporgewachsen und stark geworden ist, besteht hauptsächlich aus Griechen, Armeniern und Levantinern. Sie ist der Agent der europäischen Bankiers und Fabrikanten, und da sie an den Gewinnen der letzteren beteiligt ist, ist sie auch an der Wahrung der Unabhängigkeit der Türkei nicht interessiert. Die Handels-großbourgeoisie ist überzeugt, daß ihre Interessen als Agent des internationalen Kapitals auch nach der Aufteilung der Türkei nicht leiden werden, und daher strebt sie den schleunigsten Abschluß des Friedens an, ohne die Umwandlung der Türkei in eine englisch-französische oder amerikanische Kolonie bedenklich zu finden. Diese Großbourgeoisie geht in ihrer Kriecherei vor dem räuberischen europäischen Kapital so weit, daß sie den Vertrag von Sevres und überhaupt alle Forderungen der Entente unterstützt.

Die türkische Großbourgeoisie, die sich zusammen mit einem Teil der Großbürokraten um die Partei der „freien Verständigung“ gruppiert, ist bereit, Konstantinopel, Smyrna, Adana, Jaffa abzutreten, nur um sich nicht mit der europäischen und amerikanischen Bourgeoisie, die die Türkei immer als Markt für billigen Einkauf von Rohstoffen und für vorteilhaften Absatz ihrer Fabrikzeugnisse angesehen hat, zu veruneinigen.

Ganz anders verhält sich die mittlere und kleine türkische Handelsbourgeoisie zu den Versuchen des internationalen Kapitals, die Türkei in seine Kolonie zu verwandeln. Die Mittel- und Kleinbourgeoisie der Türkei, die im Laufe der letzten 15 Jahre entstanden ist und sich hauptsächlich während des Weltkrieges entwickelt und gekräftigt und die Konkurrenz der europäischen, griechischen und armenischen Bourgeoisie geschlagen hat, ist die Führerin des türkischen Volkes im Kampf um „die Wahrung der Unabhängigkeit und Unteilbarkeit der Türkei in ihren ethnographischen Grenzen.“ Die Vertreter dieser Mittel- und Kleinbourgeoisie begreifen ausgezeichnet, daß sie im Falle einer Aufteilung der Türkei die eroberten wirtschaftlichen Stellen vor dem Ansturm des internationalen Kapitals räumen müßten und daß die Griechen, Armenier, Levantiner usw., die Vertreter der internationalen Industrie und des Handels ihren Platz einnehmen würden. Für die Mittel- und Kleinbourgeoisie der Türkei ist der Kampf für die türkische Unabhängigkeit zugleich der Kampf für ihre eigene Existenz.

Diese Mittel- und Kleinbourgeoisie ist gegenwärtig der erbitterte Feind der türkischen Großbourgeoisie, die die Entente unterstützt; sie ist bestrebt, die ganze werktätige Bauernschaft und sogar die städtischen Arbeitermassen der Türkei, nämlich die

kleinen Handwerker, die durch die Einfuhr billiger Waren der europäischen Fabrikindustrie ruiniert werden, und auch die Industriearbeiter, deren es jetzt in Konstantinopel, Brussa, Smyrna, Adana, Samsun usw. nicht wenige gibt, um sich zu vereinigen.

Man muß die Tatsache zugeben, daß die werktätigen Arbeiter- und Bauernmassen der Türkei in ihrer erdrückenden Mehrheit dieser Mittel- und Kleinbourgeoisie, die der ideelle Leiter und die einzige Kraft der anatolischen nationalen Aufstandsbewegung ist, gerne folgen.

Die Kommunistische Partei der Türkei.

Infolge dieser Umstände fällt der kommunistischen Partei in der Türkei eine äußerst schwierige und verwickelte Aufgabe zu. Einerseits, soweit es sich um den Kampf gegen die Entente handelt, muß die K. P. der Türkei aufs energischste die nationale Befreiungsbewegung und ihre Leiterin, die Mittel- und Kleinbourgeoisie, unterstützen; denn jeder Tag, den die Herrschaft des räuberischen europäischen Kapitals in der Türkei länger dauert, verschärft das Volkseleud, beschleunigt den Prozeß der Pauperisierung der Handwerker und Bauern, die von ihrer produktiven Arbeit losgerissen werden, raubt dem unglücklichen Lande die Möglichkeit, sich dem feurigen Ring des ununterbrochenen Krieges mit den ausländischen Heeren und den von der Entente organisierten gegenrevolutionären Banden zu entziehen.

Während die türkischen Kommunisten aber die Mittel- und Kleinbourgeoisie im Kampf gegen die Entente unterstützen, müssen sie andererseits gesonderte, von der Bourgeoisie unabhängige Organisationen der werktätigen Arbeiter- und Bauernmassen schaffen, standhafte Kaders ergebener Arbeiter- und Kämpfer um ihr Banner scharen und sich so ihre Existenz als unabhängige Partei sichern, die die Interessen der werktätigen Massen der Türkei unter dem Banner der Kommunistischen Internationale verteidigt.

Die Verwirklichung dieser Aufgabe strebt eine Gruppe türkischer Kommunisten an, die von dem Genossen Subhi, dem Mitglied des Präsidiums des Rats für Propaganda und Aktion der Ostvölker, Genossen Ismael Hakki, und anderen Genossen geführt wird. Diese Gruppe arbeitet energisch. Sie gibt in Baku die Wochenzeitung „Eni Dunia“ heraus, die in der ganzen Türkei verbreitet wird. Diese Gruppe hat eine Reihe von Broschüren ins Türkische übersetzt und zum Teil neue herausgegeben, darunter die folgenden: 1. Das Kommunistische Manifest von Karl Marx; 2. Die Biographie Lenins; 3. Die Verfassung der R. S. F. S. R.; 4. Das ABC des Kommunismus von Bucharin und Preobraschenski; 5. Das Programm der

Kommunisten-Bolschewiki von Bucharin; 6. Arbeit und Kapital; 7. Was ist Bolschewismus; 8. Was ist die Sowjetmacht; 9. Programm der Kommunistischen Partei Rußlands; 10. Programm der Kommunistischen Partei der Türkei; 11. Thesen Lenins über bürgerliche Demokratie und proletarische Diktatur.

Schon die bloße Aufzählung dieser Broschüren gibt eine Vorstellung von der Physiognomie der Gruppe Subhis und Ismael Hakkis und zeigt, daß diese Gruppe auf dem Boden der Kommunistischen Internationale steht. Aber die Arbeit dieser Gruppe stößt in der Türkei auf schwere Hindernisse. Da die türkischen Arbeiter sogar in den entwickeltsten Industriebezirken ihre Interessen noch nicht erkennen und den wahren Charakter der verschiedenen Parteien, die vor sie hintreten, nicht zu ergründen vermögen, lassen sich die Arbeiter- und Bauernmassen der Türkei leicht von allerlei Usurpatoren und Heuchlern, die wahre Wölfe in Schafskleidern sind, einfangen.

Der Grüne Apfel.

Um die in der Türkei und überhaupt im ganzen Osten entstandene starke kommunistische Bewegung für ihre Parteizwecke auszunutzen und sich sicherer an der Macht zu erhalten, hat sich die Partei „Einheit und Fortschritt“ nicht nur den Namen der Kommunistischen Partei der Türkei und ihr Organisationsstatut zugeeignet, sondern schuf in Aügora ein Zentralkomitee der Kommunistischen Partei.

So hat die Gruppe „Einheit und Fortschritt“ nicht nur eine pseudokommunistische Partei gegründet, sondern auch begonnen, die mit der Gruppe Subhis und Ismael Hakkis in Verbindung stehenden Kommunisten zu verfolgen. Das wahre Wesen des Programms dieser pseudokommunistischen Partei aber besteht in einer alltürkischen und allislamitischen Propaganda unter der Parole „Der Grüne Apfel“.

Grundsteinleger dieses Programms ist der Vertreter der Partei „Einheit und Fortschritt“, der ehemalige Gehilfe des Ernährungsministers während des Weltkrieges, Kar Ali Bek. Die Zeitung „Jani Gun“ nennt Kar Ali Bek den türkischen Karl Marx und knüpft an diesen Beinamen folgende Erklärung: Ali Eshan Bek hat mit der Geschichte der Türkei dasselbe getan, was Karl Marx mit der Weltgeschichte getan hat. Dieselben Brillengläser, durch die Karl Marx die Weltgeschichte prüfte, sind von Ali Eshan Bek zur Untersuchung und Erforschung der türkischen Geschichte angewandt worden.

Indem Marx die Geschichte untersuchte, habe er die Zukunft der Menschheit vorausbestimmt. Indem Ali Eshan Bek die ottomatische Geschichte untersuchte, habe er das Schicksal und die Zukunft Anatoliens aufdecken wollen. Dann charakterisiert das Blatt das Programm Ali Eshan Beks folgendermaßen:

„Das Programm kann als kommunistisch bezeichnet werden, obgleich es zur Zeit seines Entstehens in Rußland keinen Bolschewismus gab. Ali Eshan Bek und seine Genossen haben einfach die Geschichte des Landes studiert und im Ergebnis ihrer Untersuchungen gefunden, daß ein solches Programm das ganze Land von allem Elend befreien werde. Ali Eshan Bek hat dem Kapital und der Wirtschaft große Aufmerksamkeit geschenkt. Er gehört nicht zu denen, die an den schließlichen Triumph des Kommunismus in der ganzen Welt glauben, aber auch das Gegenteil wird von ihm nicht mit Entschiedenheit behauptet. Genau genommen, sieht er in einer solchen Erörterung der Frage eine fruchtlose theoretische Beschäftigung.

Ohne dieser Seite der Frage überflüssige Aufmerksamkeit zu schenken und ohne ihr besondere Bedeutung beizumessen, ist er mit der Ausarbeitung eines politischen und administrativen Programms für Anatolien beschäftigt, das den gegenwärtigen Verhältnissen entspricht. Vom Standpunkt Ali Eshan Beks aus werden Großhandel und Kapitalkonzentrierung überhaupt nicht zugelassen werden. Er erklärt dem Privatkapital nicht den Krieg. Er will es durch allmähliche Nationalisierung liquidieren.“

Der hervorragendste Vorzug des Programms liegt somit darin, daß es keine Nachahmung darstellt.

Der wahre Charakter der kommunistischen Partei, die in Angora von der Partei „Einheit und Fortschritt“ gegründet worden ist, erhellt aus dem Artikel „Der grüne Apfel“, der am 20. Oktober 1920 in der Zeitung „Jani Gun“ erschien und aus der Feder eines Führers der Kommunistischen Partei Angoras, des Smyrnaer Delegierten Machmud Assad stammt. In diesem Artikel entwickelt der Verfasser folgende Ansichten:

„Unser unglückliches Land, das seine Brust verschiedenen Plagen und Unbilden ausgesetzt hat, steht gegenwärtig einem furchtbaren Orkan gegenüber, der von Norden kommt: dem Bolschewismus. Wir müssen diese Erscheinung in politischer, wirtschaftlicher und zum Teil in sozialer Hinsicht studieren. Aber von welchem Standpunkt aus und auf Grund welchen Ideals sollen wir an dieses Studium herangehen? Unserer Ueberzeugung nach vom Standpunkt der Interessen unseres Landes und unseres nationalen Ideals. Man

spricht zwar immer davon und auch wir haben davon gesprochen. Erläutern wir unsere Gedanken genauer. Entgegen der Ansicht einiger von uns spreche ich mich ganz kategorisch und vollkommen gegen die Annahme der russischen Form des Kommunismus aus, d. h. des russischen nationalen Kommunismus, noch genauer, des Bolschewismus. Freilich, man muß sich den Bedingungen der modernen Zivilisation anpassen. Das ist eine Lebensnotwendigkeit. Zu diesem Zweck können wir nötigenfalls eine noch radikalere Strömung des Sozialismus annehmen als der moderne Kommunismus ist, wenn es nämlich eine solche Strömung gibt. Aber wir können nicht die Form dieser Strömungen annehmen, die von den einzelnen Nationen für sie selbst, im Einklang mit ihren verschiedenen Lebensbedingungen, ausgearbeitet worden ist, denn die Türkei ist nicht Rußland und die Türken sind keine Russen.

Es gibt keine andere Nation, die infolge Nachahmung fremder Muster soviel gelitten, soviel Elend und Unglück erduldet hätte, wie die Türkei.

Jede Nation, die eine andere Nation verschlingen will, drängt dieser ihre sozialen und politischen Einrichtungen und das allgemeine Schema ihrer Kultur auf. Der Erfolg dieses Aufsaugens einer Nation durch die andere hängt von der Widerstandskraft und der inneren Festigkeit des zu verschlingenden Objekts ab. So hat z. B. die arabische Kultur, die sich verschiedene Stämme und Rassen Nordafrikas und einige Völkerschaften Syriens unterwarf, die türkische Nation, die eine hohe Kultur, eine ruhmreiche Geschichte und einen unabhängigen Geist besitzt, nicht zu verschlingen vermocht.

Aber die blinde Nachahmung vieler Vorbilder des Westens hat einen äußerst negativen Einfluß auf den Organismus des ottomanischen Reiches ausgeübt. So war der uns vom revolutionären Frankreich mit seinen wohlthätigen Reformen zugefügte Schaden ungeheuer groß, denn sie entsprachen nicht dem Geiste unseres Landes.

Aehnlich wie die Russen genötigt waren, von den Prinzipien und Grundlagen der Lehren von Karl Marx, sogar von denjenigen, die einen allgemeinen Charakter tragen, einen Teil fortzulassen, können wir umsoweniger den Bolschewismus verpflanzen, der auf unserem Boden im Einklang mit den Verhältnissen und Bedürfnissen Rußlands und der russischen Nationalität ausgearbeitet worden ist. In der Religion stießen die Deutschen auf dieselbe Gefahr der Nachahmung, bis Luther durch Ausarbeitung der protestantischen Religionslehre, unter Beibehaltung der Prinzipien und Grundlagen des Evangeliums, diesem die für die deutsche Nation

geeignetste und beste Form gab. Gegenwärtig dient die Religion im Lande Luthers als Waffe der nationalen Vereinigung der Deutschen und fördert den Zusammenschluß der Nation. In den Anfangsperioden des Bestehens unseres Staates haben unsere Staatsmänner, die alle Feinheiten des mohammedanischen Scharitas vortrefflich erkannt haben, diese Seite der Sache nicht vernachlässigt. Die heiligen Ideen des großen Dschelal Eddin Rumi sind vor der Gründung des ottomanischen Staatswesens entstanden, aber in der Folge sind diese Ideen leider nicht verbreitet worden.

Von meinem Standpunkt aus ist der türkische Kommunismus ein Werkzeug, das den Interessen des Glücks, der Wohlfahrt und der Stärkung der Macht der türkischen Nation dient.

Der nationale Kollektivismus ist der Weg, der zur Vereinigung der türkischen Nation führt.

Als Marx seine Philosophie darlegte, hatte er die ganze Welt im Auge, aber er leugnete nicht die Existenz des Nationalismus und konnte das auch nicht. Wenn er dessen Existenz geäußert hätte, so hätte er die Existenz einer natürlichen Tatsache geäußert.

Der Kommunismus bedeutet nicht die Umwandlung der ganzen Welt in eine einzige Nation. So notwendig es ist, die Existenz von Verschiedenheiten und Mannigfaltigkeiten im Charakter der Gegenden, der geographischen Verhältnisse der Natur, der Psychologie, der Denkart, der historischen Lebensbedingungen der einzelnen Völker anzuerkennen, ebenso notwendig ist es, sich auch mit der Verschiedenartigkeit und Mannigfaltigkeit der Nationalitäten abzufinden. Von meinem Standpunkt aus ist der türkische Kommunismus ein Werkzeug, das dem Glück und der Kräftigung der türkischen Nation dient. Der nationale Kollektivismus ist der Weg zur künftigen Einheit der türkischen Nation. Das ist der Schützengraben, der Weg zum Roten Apfel. So haben auch die Russen den Kollektivismus für Rußland begriffen.

Die russischen Kommunisten wirken nach dieser Richtung hin; sie sind sogar noch etwas weiter gegangen. Der Kollektivismus ist heute eine Notwendigkeit. Diese Notwendigkeit kann morgen im Einklang mit den Lebensbedingungen der Gesellschaft eine andere Form sein. Der Kollektivismus ist ein Gegenwartsprogramm, das morgen verbessert, verändert oder beschnitten werden kann. Der Nationalismus aber ist unveränderlich. Seine Verleugnung kommt dem Untergang gleich. Damit der Kollektivismus den entsprechenden Nutzen bringen kann, muß er unbedingt und unvermeidlich eine

nationale Färbung annehmen. Der Türke muß beständig ein nationales Ideal, ein nationales Selbstbewußtsein haben; darum müssen alle Programme den Interessen dieses Ideals dienen und ihm untergeordnet sein. Es ist notwendig, in erforderlicher und würdiger Weise die Tatsache zu begreifen, daß der wichtigste wirtschaftliche Faktor der Gegenwart die Konkurrenz und der Existenzkampf ist.

Der Kommunismus ist für die Türken kein Ideal, sondern ein Mittel. Das Ideal der Türken aber ist die Einheit der türkischen Nation, der Goldene Apfel.

Die nationale Einheit ist das einzige und teuerste Ideal des Menschen. Die Bolschewiki behaupten nicht das Gegenteil, sie sind vielmehr ganz bewußte Anhänger dieser Richtung. Anders kann es auch gar nicht sein. Der türkische nationale Gedanke ist kein Gegner des Islams, wie merkwürdigerweise von einigen angenommen wird. Im Gegenteil, er ist sowohl für die Türken, als auch für alle mohammedanischen Nationen vorteilhaft und nützlich. Er ist eine Notwendigkeit des Jahrhunderts, eine begründete und wissenschaftliche Notwendigkeit; denn die Einheit der Türken ist die Einheit eines großen Teils der Mohammedaner. Diese Einheit muß die Unterstützung und den Beifall der ganzen panislamitischen Welt finden. Wenn die Idee der Einheit der Türken ein bloßer Traum bliebe, so würde den Panislamismus ein um so schlimmeres Schicksal ereilen.

Unter der Idee der Einheit der Türken verstehen wir nicht die Idee der Einheit der Krone und des Herrschers. Wir sind völlige Gegner der politischen nationalen Einheit, die bisher in Europa bestand und zum Imperialismus führte.

Wir wollen eine soziale und kulturelle Einheit der Türken.

Wir wollen für die ganze türkische Welt die Einheit der Sprache, der Literatur, der Erziehung und der Kollektivsysteme.

„Die Verwirklichung des Roten Apfels auf Erden muß erreicht werden. Das gerechte Prinzip des Italieners Mazzini, der im 19. Jahrhundert den nationalen Teil und die nationalen Prinzipien der Deklaration über die Menschenrechte in den Vordergrund rückte, wird im 20. Jahrhundert in dieser Form triumphieren.

Wir erwarten den Aufgang der Sonne hinter den goldenen Bergen; sie allein wird die finsternen Nächte vertreiben.

Die Geschichte und das Leben wiederholen sich.“

Das ist der Wesenskern dieses Programms, das unter der Parole des Grünen Apfels aufgestellt wird, der zuweilen auch der goldene

oder sogar der rote Apfel genannt wird, um den revolutionären Tendenzen der Volksmassen zu gefallen.

Mit diesem Programm sucht die Partei „Einheit und Fortschritt“, die sich in letzter Zeit unter verschiedenen Namen verbarg, durch Schaffung der Kommunistischen Partei Angoras, die die Prinzipien des Grünen Apfels vertritt, ihre frühere Stellung als Führerin der türkischen Gesellschaft wieder zu erlangen, wobei sie den Kommunismus als Werkzeug und Brücke zur Erreichung des sehr alten Ideals der jungtürkischen Partei, nämlich des Pantürkismus und Panislamismus benutzt. Der Kommunismus ist dieser Partei nur eine Hülle für ihre eigenen imperialistischen Begierden, wie sehr ihre Führer auch über den europäischen Imperialismus herfallen mögen.

Um die Autorität ihrer Mitglieder in den Augen der Volksmassen zu heben, propagiert das Blatt „Jani Gun“ einerseits den Kommunismus, wie es ihn versteht, andererseits schreibt es vom Einfluß Talaat Paschas in den Kreisen der Kommunistischen Internationale. Es versichert, daß die Kommunistische Internationale Talaat Pascha und Enver Pascha die Leitung ihrer ganzen Orientpolitik übertragen habe.

Die Kommunistische Internationale wird natürlich die Partei, die das Programm des Grünen Apfels vertritt, nicht unterstützen, sondern als ihr Mitglied nur die Kommunistische Partei der Türken ansehen, die in Worten und Taten die Hauptprinzipien der Kommunistischen Internationale verwirklicht, die auf dem zweiten Kongreß für die Orientländer angenommen wurden und die alle reaktionären und bürgerlich-nationalistischen Strömungen verurteilt, darunter auch den Panislamismus und Pantürkismus.

Baku.

Michael Pawlowitsch.